

Terms and Conditions

The Library provides access to digitized documents strictly for noncommercial educational, research and private purposes and makes no warranty with regard to their use for other purposes. Some of our collections are protected by copyright. Publication and/or broadcast in any form (including electronic) requires prior written permission from the Library.

Each copy of any part of this document must contain there Terms and Conditions. With the usage of the library's online system to access or download a digitized document you accept there Terms and Conditions.

Reproductions of material on the web site may not be made for or donated to other repositories, nor may be further reproduced without written permission from the Library

For reproduction requests and permissions, please contact us. If citing materials, please give proper attribution of the source.

Imprint:

Director: Mag. Renate Plöchl

Deputy director: Mag. Julian Sagmeister

Owner of medium: Oberösterreichische Landesbibliothek

Publisher: Oberösterreichische Landesbibliothek, 4021 Linz, Schillerplatz 2

Contact:

Email: [landesbibliothek\(at\)ooe.gv.at](mailto:landesbibliothek(at)ooe.gv.at)

Telephone: +43(732) 7720-53100

gruntch 4 grunty jsou, které 11 Židům patří“. Po-
hořelí křesťané odhadli svou škodu na 54.551 zl. a
Židé na 16.555 zl., „což také tělesnou přísahou
ztvrdili“.

1750: Obec stvrzuje, že Mojžiš Šalomoun zaručil se
zaplatiti 380 zl. rýn., jež dluhuje kupci v Norimberce.
— 1. února obec hořícká stvrzuje Mich. Wolrubovi,
kupci v Norimberce, že zdejší Židé se zaručili za plat
380 zl. rýn.

1751: Při drancování vojskem utrpěli i hoříckí Židé
Abraham Cantor, vdova Putzkerová a jiní.

1754: Z milosti vrchnosti jsou v H. David Putzker,
Isak starší Putzker, Jakob Heršl, Šimon Abraham Putz-
ker (a jiní). Židé mají grunty, usazení jsou též „na
lázní“ blíž Panského mlýna, kde mají chalupu, za-
hradu a u ní roli ornou. Vedou obchody a handle
zdejšími sousedům a řemeslníkům na největší zhoubu
a ujímání živností.

1760: 15. listopadu předvolán k městské radě ži-
dovský „primas“ a jednáno o předepsaných Židům
daních. Primas odpověděl, „že on sám o sobě věc tu
od sebe dáti nemůže“.

1761 a 1762 Židé platí kontribuce. Předepsaná jim
částka byla dohodou se staršími židovstva snížena
(a vyměřena podle usedlosti). V roce 1762 činí před-
pis měsíčně přes 6 rýnských, Židé však svolili platiti
pouze 1/3.

1775: Smutným dnem v dějinách židovstva v H.
je 2. březen t. r. V tehdejší pohnuté době povstali
sedláci i na Hořícku. Hořícký zámek — patronátem
podřízený pražskému arcibiskupovi — nechali na
pokoji, ale zato vrhli se na město židovské, které vy-
rabovali důkladně.

Židu J. Mauthnerovi povolila vrchnost najmouti
krám v domě Jiřího Maixnera na 4 léta za 25 zl. r.
ročně. Obec a farář podali protest.

Mikuláš Rykert žádá, „aby do pod jeho poru-
čenstvím jsoucího sirotčího gruntu židovské nájem-
níky vzíti mohl. Byl se žádostí odmrštěn, anžto občané
neradi viděli vkořenování se Židů do křesťanských
domů“.

1776: Obec hořícká obdržela „ostrou záповěď, aby
děti ani kdo jiný po Židech kamením ani jinšími hmo-
tami neházely, hřbitov jejich neruinovaly“. — Měst-
skému úřadu podána zpráva, „že se Židé scházejí
v noci bojíce se prý 60 sousedů, kteří chtějí na ně
přijíti“.

Konec 18. století (doba josefinská 1780—1800)

Větších rozměrů je kolonizace Židů v Hořicích již
za Marie Terezie (1740—1780). Za císaře Josefa II.
(1780—1790), kdy Židům dána úplná svoboda, kdy
odstraněn vnější „odznak“ Židů (účes, šat), kdy Židům
přístupny jsou všechny školy, úřady, zřizuje isr. obec
náb. svou veřejnou německou obecnou školu v r. 1782.
Obec zůstává v Karlově ulici. V r. 1783 (1784) se jí
vytýká, „že nemá instrumentů k hašení ohně“. Ve spi-
sech mluví se o „malé obci“. Židům se dovoluje usídliti
se i mimo uzavřené město. Již v r. 1784 dvorním
dekretem se povoluje hoříckému Židu Abr. Frankovi
„v licitaci koupenny křesťanský dům obývat“. Povolení
Židu nedodáno nebo podán protest, protože teprve
v r. 1790 „úřad svoluje, aby Žid Abr. Frank v licitaci
koupenny dům jíti mohl“. (Může běžeti též o 2 různé
domy.)

R. 1800 přichází do H. Johann šlechtic z Kotten-
burgu, židovský berní.

19. století (—1890).

Z tohoto období zachováno je málo zpráv. Obec
vzrůstá a dosahuje v r. 1857 největšího počtu členů,

t. j. 405. Náboženskou výchovu vede oblíbený rabín
dr. Ehrentheil (v H. od 1855 do 1888), bohoslužby
navštěvují souvěrci z dalekého okolí (Nechanicka,
Jičínska). Rituelní lázně byly do let sedmdesátých
posledně v domě Doktora, t. zv. „Jelena“, v čís. 50
v Karlově ulici.

R. 1829: Hluboká roklina v Židovské ulici, přes
kterou byl položen most a která byla pro H. velikým
nedostatkem, byla letos celá překlenuta a bude také
vydlážděna. Stala se z ní nyní pěkná ulice⁵⁾.

R. 1854: Obec žid. nabývá reality (pole) čk. 359.
Kvitanice zní na 96 zl. stříbra do české vyvazovací po-
kladny.

R. 1859: Požár v žid. městě zničil masné krámy
v ulici k synagoze, sousedící domy a synagogu.

V roce 1861 vykazuje obec vydání zl. 639/15.

Na žid. víru přestoupila v r. 1870 Anna Fabingrová
(katolička) před sňatkem s Goldfingrem, s nímž něko-
lík roků ve společné domácnosti žila. Měla s ním děti,
což ji k tomuto kroku přimělo. Sňatek byl v Miletíně.

10. března 1881 koupěn pro školní účely dům na
náměstí č. 167 se zahrádkou 111 1/6 čtver. sáhů, kupní
cena 2600 zl.

V H. byly v té době 2 židovské hospody. Jedna,
Adlova, v Karlově ulici, druhá (resurce) v domě Al-
berta Goldschmidta v č. 226. Erár dům koupil za
11.500 zl. pro c. k. soud. Poslední hostinský, Fuchs,
se vystěhoval z H. a Židé přesídlili do hostince č. 509
U Fabingrů (nyní Čapků). V r. 1883? koupil dům
Aug. Erban. Židé navštěvují pak hostinec Adlův a
U beránka, kde jednotlivci usilují založiti „Lese-
verein“. O spolku tom čteme v městské kronice již
v r. 1869⁶⁾. Patrně se založení delší dobu připravo-
valo, úředně však neuskutečnilo, nebo běží o pouhou
t. zv. stolní společnost.

Předst. obce v tomto období:

1827 jsou podepsáni na nadaci za představenstvo
obce Isak Šimon, Jonáš Mautner a Hartmann Hirsch,
r. 1845 je star. obce Hartmann David Hirsch, též v r.
1856, 1857 a 1858. Ostatní členové předst. v r. 1858
jsou: Isak Feuerstein, Jakob Goldschmidt,
Nathan Goldschmidt, J. Hirsch?, Isak Jo-
náš Mautner; v r. 1859 je star. Bedř. Hirsch,
členové předst. Isak Feuerstein, David Putz-
ker, Samuel Sobotka a Jakub Heller. Bedřich
Hirsch je star. do 1863, v r. 1864 zvolen Isak
Feuerstein, další členové jsou uvedeni v r. 1864:
Šalomoun Goldschmidt, Alb. Goldschmidt,
Samuel Sobotka a Šalomoun Simon (Simon?).

V r. 1870 (24. února) podepisuje se za star. obce
Bedř. Hirsch, v r. 1871 (16. února) podepsán je za
obec M. Goldschmidt. Od r. 1871 do 1877 je star. obce
Bedř. Hirsch. Členy předst. jsou 1871 Šalom. Si-
mon, I. C. (= Karel) Müller, Šalom. Gold-
schmidt, Mořic Goldschmidt, Albert Goldschmidt
a Alex. Grünberg jako pokl., v r. 1872 Šalom.
Simon, I. C. Müller, (Adolf Sobotka?), Šalom.
Goldschmidt, Alex. Grünberg a Markus
Pick, v r. 1874 Alex. Grünberg, Adolf Sobot-
ka, Isaak Feldscharek a J. C. Müller, v r.
1875 Markus Pick, Ad. Sobotka a J. C. Müller.
V r. 1877 zvolen star. J. C. (= Karl) Müller, další
členové předst. jsou uvedeni v r. 1877: Adolf Sobotka,
Markus Pick, Isaak Feldscharek a Bedř. Strauhs.
Od r. 1881 je star. Bedřich Hirsch, od r. 1884 J.
Hirsch, od r. 1887 do 1890 Eman. Feuerstein.
Členy předst. v r. 1887—1889 byli: Markus Pick,
J. C. Müller, Heřman I. Doktor, M. A. Gold-
schmidt, Josef Goldschmidt, Ad. Mautner,
Sam. Lawetzky, Arnošt Feldmann.

1835: Dle Sommrovy knihy (Das Königreich Böh-